

НА ПОМІЧ РАНЕНИМ І ВТІКАЧАМ
З КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ

НЮ ЙОРК. — Українська еміграція в Америці перестала через Об'єднання Українських Організацій в Америці європейським комітетам помічати раненим і втікачам з Карпатської України суму \$5,400.

РУЗВЕЛТ НАТИСКАЄ НА ПОРОЗУМІННЯ
У ВУГЛЕКОПНІЙ ПРОМИСЛІ

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвельт видав до делегатів вуглекопів і власників копалинь гостре зарядження, щоб вони чимскорше прийшли до порозуміння й негайно розпочали працю в копалинях вугля. Цього вимагає теперішня хвиля. Вони повинні бути в першій мірі американцями та розуміти інтерес цілої нації, говорив Рузвельт. Коли до порозуміння в найкоротшому часі не прийшло, то уряд готов повзати дуже гострі міри, перестерігав Рузвельт. Та він точно не говорив, які саме міри.

Положення в вуглекопній промислі настільки серйозне, що вже й ньюйорські залізничні заповіді, що обмежують залізничний рух з огляду на малі запаси вугля.

БОЛІВІЯ ХОЧЕ ПРОДАВАТИ НАФТУ НІМЕЦЧИНІ

БУЕНОС АЙРЕС (Аргентина). — Болівійський уряд вивів свого представника до Берліну, щоб той прийшов до порозуміння з німецьким урядом у цілі виміни болівійської нафти за машини з Німеччини. Замітне те, що та болівійська нафта фактично походить з американських копалинь нафти в Болівії, компанії Стендарт Ойл, які, подібно, як у Мексику, сконфісковано уряд. Ці заходи болівійського уряду підтримує аргентинський уряд.

ЗАСУДИЛИ ТРЕТЬОГО ПОМІЧНИКА ПРОКУРАТОРА ГІГЕНА

НЮ ЙОРК. — У яких руках спочивала справедливість на території Брукліну, вказує факт, що отселава присяжних признала винуватим хабарництва третього головного помічника окружного прокуратора Брукліна, Гігена, Болдвіна. Болдвінові закинуто, що він узяв \$800 хабаря від одного кожному рекетіра. Двома попередніми помічниками, признаними винуватими, є МекГіннес і Меден.

СТЕЙТОВА ПІДДЕРЖКА БУДОВИ ДОМІВ

ОЛБАНІ. — Внаслідок дослідів спеціального комітету в справі будови мешкальних домів внесено в стейтовій легіслатурі в обох палатах законопроект, щоб негайно на ту ціль призначити 50 мільонів доларів стейтових грошей; далі на піддержку будови мешкальних домів призначити чергових 100 мільонів доларів. Правдоподібно, що цей законопроект перейде.

ВІДКРИТТЯ ІТАЛІЙСЬКОГО ПАВІЛЬОНУ

НЮ ЙОРК. — На Світовій Виставі відкрито офіційно італійський павільон. На відкритті несподівано з'явився посадинок Ля Гвардія і собі виголосив промову англійською та італійською мовою. Посадинок хвалив італійський наріч та італійську державу за її мирні заходи в політиці. Коли оркестра заграла фашистський гімн „Джівінеца“, розен-тузізмована юрба піднесла на фашистський лад руку і кричала „хай живе Італія“. У веселому настрою був також і Ля Гвардія. Серед публіки були й оклики незадоволення, та вони втопилися в окликах загальної радості.

ДЕРЖАВА В ДЕРЖАВІ

НЮ ЙОРК. — Напроти найвищого федерального суду в Ню Йорку, на вул. Лафает ч. 10, почав стало урядувати жидівський суд, у якому засідають та судять рабини. Вони будуть розглядати не лиш чисто релігійні спори, але також світські. Суд цей є сталою жидівською інституцією.

АМЕРИКАНСЬКА ВІЙСЬКОВА МІСІЯ ДО БРАЗИЛІЇ

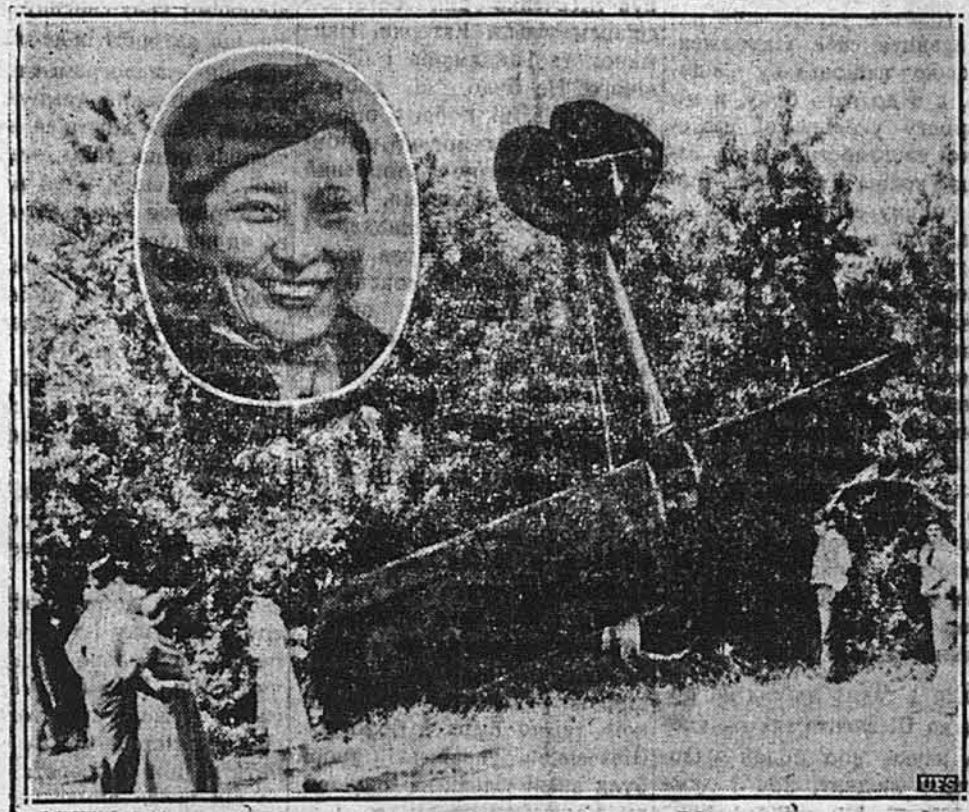
НЮ ЙОРК. — З ньюйорської пристані відіхав до Бразилії військовий корабель „Нешвил“. На ній відіхала також американська військова місія, з шефом штабу американської армії, ген. Маршалом.

ПОРУЧАЄ ЗУБНИХ ТЕХНІКІВ

НЮ ЙОРК. — Д-р Росел Тенч сказав, що добре булоб завести нижчий рід зубних лікарів, які малиб до діла виключно з технічною частиною зубної направи, а не з їх лікуванням. Технічну частину зубної опіки можна вивчити та опанувати за три роки, говорив він.

ПРИГОТОВЛЯЮТЬСЯ ДО ПРИЗДУ КОРОЛІВСЬКОЇ ПАРИ

НЮ ЙОРК. — Вже тепер американська поліція, на спілку з представниками англійської поліції, робить старанні приготування, щоб дати англійській королівській парі всяку можливу охорону, коли вона вступить на американську землю. Тисячі скритих агентів розміщено в тій цілі на шляху подорожі короля.

ЖІНКА В ЛІТНИЧІЙ КАТАСТРОФІ
Підчас облету Америки для агітації за допомогу китайським жертвам війни ця молода китайська летунка, Гільда Ейн, розбилася зі своїм літаком коло Бірмінгему, в стейті Алабама. Вона покалічилася поважно, але запевняє, що буде далі літати.

ТВОРИ ВІКТОРА ГЮГО, КОЛИ МАВ 10 РОКІВ І 76

Хоч від смерті Віктора Гюго минуло вже 54 роки, іще і досі не видали всіх залишених ним рукописів. Автор „Нуждарів“ залишив так багато творів, що його літературної спадщини збагачувати не треба. Саме тепер один із найкращих літературних журналів „Нувель Реві Франсез“ видрукував частину молодечої драми В. Гюго „Чортівський замок“, написаний у 10 році життя. Водночас цей журнал заповідає досі невідану останню драму поета „Самогубство“, написане ним у 76 р. життя.

ПОТУРБУВАЛИ КОМУНІСТІВ

В канадській організації комуністичної партії „Дейлі Кларіон“, знаходиться доносення з Ошави про розгром місцевого Турфдому на сам Великий членами організації УНО в Ошаві, або „фашистами“, як „Кларіон“ жалеться. Молоді члени УНО нібито вдерлися до сали Турфдому на ул. Блур, де відбувався концерт, зчинили бучу й кількох комуністів потурбували фляшками й крилами.

Комунисти внесли до суду скаргу проти тих учасників бійки, яких пізнали.

КРАДІЖ ЗОЛОТА

Поліція в Тіміс, Онт., арештувала Івана Чорного, Михайла Жолоба й Тересу Бріан, обвинувачуючи їх у крадіжці або лачкарстві золота з майнових поштових відділень. Їх поставлено під заліг 2,500 доларів готівкою або п'ять тисяч доларів нерухомостями.

НАЙВИЩИЙ ВЕРХ АТЛАСУ

До недавня найвищим верхом гір Атласу у французькому Марокко вважали верх Джебель Мусса. Тепер дослідники ствердили, що вищий є верх Бу Нацер, що лежить у пів.-східній відгалуженні цих гір. Він високий 3,340 м. і перевищує Джебель Мусса на 150 м.

УКРАЇНЦІ В СУДБУРАХ ЗГОЛОСИЛИСЯ ДО СЛУЖБИ

Депеша з Судбура доносить, що українські ветерани зголошались до реєстрації, яку ведуть канадські ветерани, щоб на випадок війни бути готовими до військової й іншої служби. Однак Брус Долгас, член місцевого легіону, що веде реєстрацію, був змушений петицію українців відкинути тільки тому, що до такої служби реєструється лише тих ветеранів, що служили в британській армії. Однак жист українців був прихильно оцінений і про це писала преса. Не подано тільки подробиць, хто ті українські ветерани є, хоч для нас це не робить жадної різниці. За прикладом тих ветеранів повинні піти інші українські групи в цілій Канаді.

РАД 250,000 РАЗІВ ТЕПЛИШИЙ ВІД ВУГІЛЯ

Отой рад, що то його вживають до лікування людей, що мають рака, видає з себе 250 тисяч разів більше теплоти енергії, як опалове вугілля. От якби так чоловік мав з пів наперсточка раду, то і багатирем-мільонером був би і хату мав би чим нагріти в найзимніший день.

12-ЛІТНІЙ ХЛОПЧИНА ПРОВІДНИКОМ БАНДИТІВ

Віденський поліції вдалося викрити ватагу, зложену з 21 молоденьких бандитів, які о-крадали постійно віденські самоходи. Провідником цієї ватаги був 12-літній ученик. Одноразом поліція арештувала кілька осіб іншої ватаги, що постійно окрадала вже від довшого часу поштові посылки.

ВИСЕЛИЛИ З КОСІВЩИНИ

Повітовий староста в Косові виселив із повіту емер. учителя, Нанька, Василя Куриленка, який перебував на лікуванні у Криворівні за чужинським паспортом та Юрка Куриленка, студента данцігської політехніки.

КРИВАВА ТРАГЕДІЯ В ЗОЛОЧЕВІ

На другий день Великодніх Свят знайшли на полях тіло 17-літньої Павлини Козерацької, яку вбив її наречений, 22-літній Володимир Нехороший. На поліції арештований признався до вбивства, кажучи, що вбив наречену за те, що хотіла зірвати з ним, щоб ходити з іншим.

НАШИЙНИК ЦІСАРЕВОЇ ЄЛИСАВЕТИ

Грецький острів Корфу є тепер осередком зацікавлення не лише політичного світу. Населення цього острова переживає теж іншу сензацію. Одного грецького товариства шукає дорогоцінного нашійника з перел цїсареві Єлисавети, дружини австрійського цїсаря Франца Йосифа. Між населенням Корфу кружляють погоди, що згаданий нашійник є на острові Корфу, де цїсарелла виїздила що року на відпочинок. Нашійник цїсареві оцінювали на 10 мільонів франків у золоті. Здогадуються, що цїсарелла сховала нашійник у хаті, в якій мешкала підчас останнього побуту на цьому острові. По її смерті згаданого нашійника вже не знайшли і тому сподїваються його відшукати на острові Корфу.

ГРАБУНКОВЕ ВБИВСТВО В РОЖИТОВІ

Першого дня Великодніх Свят невідомі грабіжники дісталися до хати Магдаліни Бурак, користаючи з нагоди, що її чоловік пішов на богослуження. Грабіжники вбили Бураківку й знищили помешкання, шукаючи грошей. Поліція шукає вбивників.

НОВІ РИМО-КАТОЛИЦЬКІ ПАРОХІЇ

Міністерство освіти признало три нові римо-католицькі парохії та етати парохів у Гринівях, пов. Станіславів, Ворохті, пов. Надвірня, і в За-мудиннях, пов. Коломия.

ДАЛІ ПРИПИНЮЮТЬ ДІЯЛЬНІСТЬ
УКРАЇНСЬКИХ ТОВАРИСТВ

ЛЬВІВ. — „Діло“ (ч. 97) подає, що польське староство в Добромилі припинило діяльність отсих читальні „Просвіти“ Добромиль-Гушок, Комаровичі і Сливниці. Як причину припинення діяльності читальні в Добромилі-Гушок староство подало, що читальня стала осередком політичної і протидержавної агітації, не подаючи на те ніяких конкретних фактів. Дотично Комарович староство навело такі факти: 1) читальня всупереч забороні уладила забаву з танцями, 2) у виставі брала участь учениця народної школи, 3) продовжено фестин, на який читальня дістала дозвіл лише до год. 9, а закінчила в год. 12, та вкінці 4) один найважливіший, що якісь невідомі вломники вдерлися до „Людового Дому“, звідки вкрали радіовий апарат. Мотиви припинення діяльності читальні в Сливниці такі: 1) в часі громадських виборів ведено виборчу агітацію, 2) в локалі товариства завішено тризуб, який криє в собі знамена політичної демонстрації та пропаганди, 3) вночі одному мешканцеві вибито шибу. Це останнє сталося 25 березня, а вже 26. березня припинено діяльність читальні. Поруч згаданих вище читальні припинено також діяльність кружка „Сільського Господаря“ та „Рідної Школи“.

Староство в Любачеві припинило діяльність читальні і кружків „Рідної Школи“ в Бігалах, Улазові і в Шуткові. Причина: „загроза публічного спокою“.

ПРИМУШУЮТЬ ДО ПОЗИЧКИ

ЛЬВІВ. — З одного боку йде за всіх сторін польський наступ на все українське життя, а з другого йде натиск на те, щоб українці підписували протилетунську позичку. Таким чином українські кооперативні установи підписали через Ревізійний Союз Українських Кооператив на протилетунську польську позичку 115,000 злотих.

ДАЛІ ВИСЕЛЮЮТЬ

ЛЬВІВ. — „Діло“ подає, що польське староство в Косові Гуцульським наказало негайно покинути косівський повіт Іванові Пантелюкові. Дня 25. квітня Пантелюк покинув рідне село Брустури і пішов у скитальщину, залишивши у Брустурах жінку і річну донечку, як також своїх старих родичів. Пантелюк має 26 років. Не скінчив ніяких шкіл, але не є неграмотним. Дуже спосібний мистець-дерево-ритник, якого річі були виставлювані на різних виставах української культури. Як мотив виселення подано, що був караний вязницею за приналежність до О.У.Н.

ЗА МЕТРИКИ

САМБІР. — Польський окружний суд у Самборі засудив о. Дмитра Гната з Великого Потока на 8 місяців та о. Омеляна Крайчика з Тершова на 6 місяців за „українізування“ метрик. Виконання кари припинено.

ВАТИКАН ЗУСТРІЧАЄ ТРУДНОЩІ

ВАТИКАН МІСТО. — З ватиканських кол подають, що папа, згідно з латеранським договором, може посередничити у міжнародних конфліктах тільки тоді, коли самі сторони на те погодяться і звернуться до папи з пропозицією посередництва. Тепер виходить на таке, що ледви чи виїде що з проекту посередничити у справі Данцігу, бо навіть Польща, що так дуже привязана до Ватикану, не рада з такого посередництва.

„УТОПІЯ“

БЕРЛІН. — На посередництво Ватикану у справі Данцігу глядять як на справу „утопію“. Кажуть, що Гітлер міг би бути на запропонованих нарадах переголосований, а на таке він не згодиться. Зате треба надіятися, що він розв'яже данцігську справу наступного місяця „на свій лад“.

ХИТРУЄ НА ДВА БОКИ

МОСКВА. — Москва використовує свою позицію і хоче ввійти з Англією і Францією в такий мілітарний союз, щоб ті держави зобов'язались боронити Советі в кожному випадку. Водночас Совети переголосують з Німеччиною. Хто з них більше дасть, з тим готові заключити договір.

МУСОЛІНІ ВОЮЄ СЛОВАМИ

РИМ. — „День Армії“ був получений з парадом і промовами. Мусоліні підкреслює у своїй промові, повний погроз у сторону ворогів Італії, що „Сила нашої армії є велика понад усякий сумнів, але ще більшою є та потамова, яку маємо в наших серцях, а яка вона, пізнають її тоді, коли настане слушна година“.

ЯПОНІЯ І СОБІ НА ДВА БОКИ

ТОКІО. — В Японії не вірять, що Німеччина ввійде в союз з Советами, бо Гітлер ненавидить большевизм. Але не довіряють і Гітлерові, а то тому, що він спронується своїм принципом. Японія хотілаб удержати добрі відносини і з Англією і тому надіється, що Англія не стане беззастережно по стороні Советів.

СВОБОДА ("LIBERTY")
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакції не відповідає.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Подорожчаків чотири центи.		Three cents a copy	
На рік	\$6.00	One year	\$6.00
На шість місяців	\$3.25	Six months	\$3.25
На три місяці	\$1.75	Three months	\$1.75
Число в випуску (з англійською частю):		Friday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	\$2.00	One year	\$2.00
На шість місяців	\$1.25	Six months	\$1.25
На три місяці	\$0.75	Three months	\$0.75
В Джерсі Сіті і Заграницю:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	\$9.00	One year	\$9.00
На шість місяців	\$4.75	Six months	\$4.75
На три місяці	\$2.50	Three months	\$2.50

Тел. „Свобода“: BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Соколу: BErgen 4-1016.
4-0807.

3 Канаді належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Адреса: „СВОБОДА“, P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

СКАНДАЛЬНИЙ РЕКОРД

Відомий американський учений, проф. Френс Боаз, подав як почесний голова Конференції Краєвої Надзвичайної Потреби на зборах Союзу Інтернаціонального Законодавства в Нью Йорку перегляд законних проектів, звернених проти чужинців.

Перегляд розкриває справді обставини, яких інше не можна назвати, як справжнім скандалом.

Показується, що в одному федеральному конгресі є тепер понад сімдесят проектів законів проти чужинців. Є між ними 32 резолюції, звернені проти чужинців, з котрих найагітніша заводи лаб обов'язок до ненатуралізованих імігрантів реєструватися. Інші обмежують свободу слова для чужинців, ще інші заводять примус подавати урядові відписки своїх пальців (як це є злочинцями). Є навіть проект Гобса, що радить просто замикаати їх до концентраційних таборів. Ще інший (проект Демпсія) радить депортувати всіх чужинців, що не можуть самі удержатися, себто що повинні би діставати допомогу від уряду.

Інша група проектів звертається проти приходу нових імігрантів. З них один проект радить зменшити всю теперішню іміграцію на 10 процентів.

Здається, що це вже вистарчає, щоби подати громадянству поняття про ту мерзеньну огиду почувань проти імігрантів, що знаходять тепер вислів у законодавчих проектах у конгресі. Проф. Боаз добре зробив, що зібрав ці всі проекти до купи, бо у цей спосіб дістається повний образ конгресових настроїв.

Проф. Боаз доказував у своїм рапорті не лише повну безглуздість цих проектів, але і їх грубу несправедливість. Він називає їх неконституційними, недемократичними й непрактичними, себто неможливими до переведення в життя.

Щобільше, ці проекти є небезпечні не лише для чужинців, але й для родючих американців. Себто всі ці обмеження громадянських свобод, які проектується проти людей, що живуть в Америці, не ставши громадянами, з часом були поширені на громадян, і то не лише на натуралізованих громадян, але й на роджених громадян. Ця думка виглядає на перший погляд на чудернацтво, але проф. Боаз як учений соціолог певно міг би навести на доказ свого твердження багато фактів з життя.

На основі цього проф. Боаз дає до розуміння, що американські громадяни, і то не лише натуралізовані, але й роджені, повинні доложити всіх своїх старань, щоби протичужинські законопроекти були всі без винятку поховані й пушені в забуття. Імігрантські організації в першу міру повинні би зробити все, що лежить у їх силі, щоб цей соромний образ нетерпимости був стертий з лица землі.

Микола Костомарів.

КУДЕЯР

ІСТОРИЧНА ХРОНІКА
В ТРЬОХ ЧАСТИНАХ.

Частина друга.

(75)

Розбишак, що відобрали від Сірого лук, держали його за руки і не давали втікати. Прити, видячи, що понався сам в сіті, заставлені на Кудеяра, впав на коліна і кричав: — Змилуйся! Я винен! Не буду більше!

— Ти мене вбити хотів, — скавав Кудеяр, — ти бунт у ватазі піднімав. Нехай тебе судять всі і отаман.

— Порубати його, — кричали розбишаки.

— Ні, повисити! — говорили другі.

— На пальці посадити! — кричали треті.

— Повисити, чи порубати, чи на пальці посадити, все одна смерть, — говорив Товчаний. — Я думаю повисити його на тім дереві.

Тоді якась жінка з шайки, почувши голосні крики, що жадали смерті Сірого, скрикнула пронизливо. Та в слід за тим на неї накинута з ланкою твердий мужеський голос. То була жінка одного з розбишак, котру муж давно вже підозрівав у любові до Сірого. Тепер вона мимохіт перед усіма зрадила своє чутство. Муж згавнів її; вона, затрівжена близькою карою любовника, плюнула мужеві в лице і закричала: — коби тебе, поганя, замість Кузьми на дерево! Муж пхнув її ногою у серце. Збіглися доволі не розбишаки... Одні були за нього, другі проти нього. Убивник кричав, що він муж і може доволі розправитися з жінкою. Йому відповіли, що

Шевченко - освічена людина й творець

Шевченкова доля нагадує долю цілого українського народу. І блискучим талантом, і гіркими терпіннями, і короткими хвилинами радості та довгими поневіряннями. Голосною славою і забуттям — у своїх, і чужих. Хвалою й незаслуженою зневагою, глумом та презирством.

Україна і її великий син щільно з собою поєднані. Шевченко був рідний край, йому головне український народ завдяє своє відродження, свою національну свідомість, а з другого боку, в міру зросту української національної свідомості, в міру того, як Україна вертається знову в родину європейських народів, голосним стає й ім'я її віщого пророка й глибокого розуміння його знання. Помалу видобуваються на світ Божий усі писання та малюнки Шевченкові, що дає змогу краще й усебічніше пізнати його творчість. За останні 20 років шевченкознавство пішло далеко вперед, висвітлено багато темних, неясних чи незрозумілих сторін життя й творчості великого українця, а разом зникло чимало всяких легенд та пересудів, зв'язаних із його ім'ям.

Одна з таких легенд це погляд на Шевченка, як на якогось неуча, або бодай малоосвіченого людину, хоч і дуже талановиту. От, „мужицький“ поет і тільки, зовсім не рівня Пушкінові, Міцкевичеві, Гете. Що, мовляв, варті його твори для людини інтелектуальної, смілися наші сусіди та власні перевертні, різні Кирпи-Гучкошенкові, як називав їх сам Шевченко. Почалося це глузування вже від першого виступу Шевченка на літературну арену. Російські критики на чолі з Бєлінським здебільшого вороже привитали українського письменника та радили кинути мужицьку мову й теми, а писати по російськи. Знаємо це ми вже з самого „Кобзаря“, де Шевченко дав добру відсіч усім цим критикам. І хоч як високо ставляти свідомі українці свого пророка, то всеж широка верства зросійщеної інтелігенції, відчуженої від свого народу й культури, інше не дивлялася на Шевченка, як на співаця для простолюдю. І цей погляд на нього, як на „мужицького“ письменника, ширився навіть серед українофілів. Писав, бо по мужицьки та й на портретах по „Кобзарях“ виглядав як справжній мужик, у кожусі й кучмі. А російська критика, горда на свою „вищу“ літературу й культуру,

привірювала Шевченка до своїх „співців з народу“ — Кольцова, Нікітіна та Дрожжіна. І чужа російська школа, література та преса впоювали цей погляд і в Україні. Борючись з цим було нелегко, бо українська література й наука були заборонені, більшість Шевченкових творів була недоступна в Україні аж до першої революції 1905 р. І от був Шевченко для багатьох співцем тільки Катерин, Найминок та Гайдамаків і більш нічого. Не було „ні добрих життєписів, ні добрих оцінок творчості, що моглиб розбити цей, штучно утворений царськими заборонами, образ геніального письменника. І цей викривлений образ подавали за справжній, покликучись на Костомарову оцінку Шевченкової поезії як продовження української народної творчості. Тільки те, що в устах народника Костомарова, який, до речі, повставав проти привірювання Шевченка до Кольцова, було найвищою похвалою для Шевченка, пізніше в устах людей, що ставились ворожо до українського руху й його визвольних змагань, набрало не зовсім прихильного відтінку. І з цією широко розповсюдженою гадкою тяжко було й боротися. Шевченкові українські твори були знані тільки на половині, понівечені цензурою, а то й цілком заборонені; його російські твори, поезії, повісті, оповідання й дневник та його листування довгі літа широкій публіці були цілком незнані. Не забуваймо, що уривки з щоденника й листування, вперше оголошені в „Основі“ 1861/62 рр. рівно пів століття не були в Україні передруковані і тільки в 1911 р. вперше появилось досить неохайне збірне видання Шевченкових творів, де були й ці твори. Російська його балетристика діждалася друку аж у двадцять літ по смерті, а збірне видання появилось тільки в 1888 році в обмеженій кількості примірників (500 пр.) і швидко стало бібліографічною рідкістю. Правда, завдяки Кониському появились в 90 роках і оповідання й щоденник в українському перекладі, а пізніше й велика бібліографія поета також пера самого Кониського, де автор збивав твердження про Шевченкове неучство, але всі ці видання були для України недоступні й тому не могли причинитися до зміни халатного погляду на Шевченка, що став, можна сказати, канонічним для того часу.

„хоч і муж, а самовільно не міг вкорочувати віку жінці, повинен був пожалуватись отаманові і всьому товариству...“ Прийшов Кудеяр з Товчаном, Окулом і Урманом, вислухав діло і сказав: — Все зло звідси, що баб возимо. От воно й відозвалося. На мою гадку, завинив муж, тільки не так, щоб його карати смертю, тому, що жінка його роздразнила і він убив її в запалі. Покарайте палицями під деревом, на котрім повісить Сірого. — Справедливо, справедливо! — сказали отамани. Сірого підтягли на дуба, і коли він, висолопивши язик і страшно витріщивши очі, руками і ногами відбивався від смерті, що скоро поборолася його, під ним дали ударів дванадцять завязтому його суперникові. Потім Сірого зняли з дерева і вкинули в одну яму з його улюбленою. Окул з Урманом пояснили Кудеярові, що вони зо своєю ватагою, втікаючи перед погонєю, розпустили його лоску, бучимто вони йдуть до литовської границі, а на ділі задумали вернутись зза Жидри і стати на другім місці не

Шевченкознавство було тоді ще в пелюшках. Спогади сучасників, що добре знали поета, не були зібрані, провірені й належно оцінені. Чейже тільки в світлі студій над життям і всією творчістю Шевченка, та не лише письменницькою, але й майлярською (а вона теж не була ще не то, як слід вивчена, але й опублікована) міг би стати перед нами у всій своїй величчї правдивий образ геніального українця.

І дійсно, коли ми як слід познайомимся з усіми творами Шевченка, то вже з них самих добуємо силу-силену доказів, що автором їх не міг бути чоловік малограмотний, якийсь сільський самоук. Навпаки, з них дивиться на нас чоловік незвичайно інтелектуальний, начитаний, який не тільки дорівнює інтелектуові свого чи нашого часу, але й значно його перевищує своєю освітою й культурою, своїм знанням і розумінням сучасного й минулого і України і Росії і Словянства й класичної старовини. А що це справді так, що ми не помиляємося, це доводить нам спеціалісти історики, як В. Антонович чи Д. Дорошенко, чи літературознавці, які кажуть, що Шевченко був у курсі історичного знання свого часу, добре знав сучасну українську історичну літературу, а пильно студіював і чужу. Він і сам хотів знати своє і чуже, а крім того і мусів, як мистець-майляр, багато читати, щоб малювати те, чого від нього вимагала висока школа.

Шевченко не був якийсь недоук, що ледви якусь там сільську школу перейшов. Він ціле життя пильно чинив, де тільки не був — чи дома, у Вільні й Варшаві і в Петербурзі. Чинився, читав і приглядався до людей, переходив тверду школу життя. Визволення з кріпацтва, пильно вчитися в Академії Мистецтв, не тільки майлярства, але й загальноосвітніх предметів, потрібних для освіченого мистця пензлю. Вчитися в школі, поза школою, як свідчить автобіографічна повість „Художник“, де подибуємо багато вказівок про його лектуру. Багато дає Шевченкові й нове товариство в Академії, особливо славний Брюлов, його учитель і разом приятель. І здібний молодий вихованець швидко став рівнею в гурті тодішньої інтелектуальної верхівки — українських, російських і польських інтелігентів. Тут у розмовах з людьми бувалими й освіченими поширює свою освіту, свій світогляд і набирається товариської оглади. Цілий ряд сучасників, людей близьких до Шевченка, озивається про

нього, як про людину непередавану не лише природним талантом, але й культурою. „Розмова з Шевченком, згадає Костомарів у передмові до II-го тому прайського „Кобзаря“, ніколи не нудила й була незвичайно приємна“. Лікар Козачковський згадає, що його гості, слухаючи Шевченкову бесіду, дивувалися його широкому розвитку, а Куліш ще в 1862 р. написав у „Основах“ такі слова про Шевченка: „На Шевченка — часто чувся — здаються: що ось, мовляв, мужик, з крепаків виштов і в школах не був, та які розумні речі прогаголав!... Ой, ой! Колиб то всі знали, що то за головатий був чоловік той Шевченко, і яку школу пройшов, помінявши того шляху, що бодай, каже, більш не міряти, і проживши в столиці з усіма людьми! Ми знали Шевченка тоді, як він написав щонайвищі свої недруковані думи. Не було книжки живої і животної, щоб йому в руки не попала та й лежала в нього не прочитана. Пушкіна він знав напам'ять, дарма, що писав не його мовою, не його складом, а Шекспіра возив із собою кудиб не їхав. Щеж не забудемо, що Шевченко добре працював над майлярством і розкидав розумом по всіх майлярських школах: то мало хіба там було корму для його голови? Обіздів Шевченко всю Україну, переговорив з тисячами всякого людю, то це хіба не наука, не бібліотека життя людського? Чували ми його критичні розправи з його уст і дивом не раз дивували, як

він глибоко входив у саму суть літературного діла“. Що це не перебільшення, свідчить Шевченків щоденник, де він подає нязку влучних оцінок тогочасних літературних авторів і творів.

Про те, що Шевченко любив читати, згадає й Афанасій Чужбинський у своїх споминах. Та Шевченко не лише любив читати, він мав і несорішну бібліотеку, навіть караючись в Азії, прибирав безтрохи книжок і віз з собою, як вертався з заслання. Словом, збираючи до купи все, що знаємо про Шевченка з його творів і з оповідань сучасників, мусимо признати, що був він чоловік освічений та інтелектуальний. Та без освіти й не став би він великим письменником і майлярем. Ще Кониський у своїм життєписі Шевченка написав, що мало ще мати природний талант, щоб стати великим творцем. „Хоч би яка велика була кетета, а до неї треба ще відповідного розвитку духового й морального на те, щоб художник мав вплив на публіку: треба, щоб твори художника чи письменника стояли коли не вище, так хоч урівень з культурою людей, на яких він впливає“.

І Шевченко був саме таким високо-освіченим мистцем. Його творчість це не якась чудо, не сам дар природи, але й результат великої й упорної праці творця над собою, результат його широкої й глибокої освіченості. — („Рідна Школа“).

Володимир Дорошенко.

З УКРАЇНСЬКИХ НОВИН

(Надіслане для „Свободи“).

1. Українська торговельна академія в Братиславі.

Дня 15. квітня зачалася наука в усіх чотирьох клясах української торговельної академії в Братиславі, головним місті Словаччини. Ця академія вивакувала була в осени минулого року з Мукачева до Білої, а тепер вдалося їй знову зібрати в Братиславі.

Професори, учні й учениці цієї академії, разом із Січовиками, хоробро боронили свою срібну землю, поволи відступаючи перед далеко численнішим та незрівняно ліпше озброєним ворогом в напрямі Словаччини. Багато з цієї ідейної молоді полягло в битвах із чехами, а потім із мадярами.

Решта учнів цілковито відступила аж тоді, коли побачили, що Рідний Край не всілі оборонити.

Заходами прем'єра Юліана Ревая зорганізовано торговельну академію в столиці Словаччини для зісталих учнів. Українська академія є тимчасово приміщена в будинку дунайських касарнях. В академії вчить біля 12 професорів, 130 учнів і 20 учениць. До цієї „літаної“ академії постійно приголошується багато учнів із інших середніх шкіл в Карпатській Україні, яким вдалося, по героїчській обороні зелених Карпат, відступити на територію Румунії, або Словаччини.

Директором академії є д-р Августин Штефан, міністер шкільництва й голова союму Карпатської України. Д-р Штефан був довголітнім директором цієї академії ще в Мукачеві й під його впливом керуванням вдалося тут виховати сотки свідомої української молоді закарпатської інтелігенції в часах, коли чеська влада старалася знищити українське шкільництво в Карпатській Україні.

2. Поштові марки Карпатської України.

В різних німецьких, англійських і інших закордонних

часописах появились вістки, що марки Карпатської України не були взагалі продані й що деякі люди ці марки тепер продають, але вже лиш, як фальсифікати.

Українські марки в Карпатській Україні були приготовані до продажу вже 2. березня 1939 р., коли мало відбулись засідання союму. Марки були синьо-жовтої барви з написом: „Česko - Slovensko“, під тим „Карпатська Україна“, а в долинці „перший сойм 2. III. 1939“.

Празькі центральні робили вже відомі політичні потягнення й засідання першого Союму Карпатської України відбулося аж 15. березня в год. 3. пополудні в гімнастичній залі української гімназії в Хусті. Було це вже по розвалі Чехословаччини й проголошенні самостійності Карпатської України.

Українські марки були цілого історичного дня, себто 15. березня, дійсно продані. Однак була продана дуже малая кількість (біля 1,500). Мадярське військо прийшло до Хусту в четвер і всі зісталі марки сконфіскувало.

Філіателісти з цілої Європи ждали на ці марки, але лиш деякі щасливі дійсно їх дістали.

Я сам не є філіателістом, але купив собі декілька цих українських марок на пам'ятку.

Юрій Таркович.

ХТО ПОПИРАЄ БИЗНЕСИ,
ЩО ОГОЛОШУЮТЬСЯ В
„СВОБОДІ“, ТОЙ ПОПИРАЄ „СВОБОДУ“.

• 3 ДНЯ •

НАУКА І МОРАЛЬ.

Наука потрібна і кожна. Але наука ще не все. До неї ще треба характеру, сильних моральних і етичних засад. Людина з наукою, але без характеру, моралі й етики — це страшна людина, бо вона замість на користь обертає знання на шкоду і знищення інших.

А вчити когось стислих наук, ще не означає вчити когось моралі, характерності. Професор філософії права Мортімер Адлер звернувся на це увагу перед Американською Радою виховання у Вашингтоні. Він таврував так званий «фальшивий лібералізм», у якому дозволяється учням за багато свободи, даючи їм як еквівалент виключно знання, стислу науку. Життєві проблеми коріняться в почуттях, емоціях, які можна контролювати моральними й етичними засадами, а не стислими науками, говорив він.

МОРАЛЬНІ ЗАСАДИ.

Проф. Адлер сказав так: «У світі цього всього, що ми знаємо про чоловіка без поміччості дослідів стислих наук, очевидно правдою є те, що добре почуття чоловіка залежить від регуляції його життєвого розуму, який у старовині називали дисципліною й уміркованим пристрасністю. Цю дисципліну можна набути лише тоді, коли набудемо добрі звички в поступованні та почуттях; ці добрі звички це — моральні чесноти».

«З якого боку школа, як виховна інституція, не підійшла до виховання молоді, її ціль мусить бути та сама, що церкви, або дому, це є — моральні чесноти».

ФАЛЬШИВИЙ ЛІБЕРАЛІЗМ.

Той сам професор гостро висказувався проти «фальшивого лібералізму», який дає молоді надмірну свободу, не даючи їй одночасно моральних мірил, як-тою свободою керуватись. Обговорюючи одну книжку, звану «Демокрасія енд кюрікулум», видану університетськими «ліберальними» чинниками, Адлер сказав: «Вони хочуть волі до тої міри, щоб аж позбутись курікулумом, приписаного плану науки. Тому, що це кимсь приписане, тому, що це виявляє авторитет учителів над учениками, тому, що це робить учителя й ученика нерівними — це вважається за недемократичне, так, начеб демократія, як усякий інший добрий суспільний устрій, не залежала від провідників і тих, що йдуть за проводом; від панівних одиниць з авторитетом, і від підчинених, але неуправляючих, тільки добре ведених».

ДИСЦИПЛІНА ПОТРІБНА І ДЕМОКРАТІІ.

Багато людей думає, що в демократії вільно робити все, що комусь подобається. А коли хтось когось пробує здержати, то він зараз звужує: «Що це? Диктатура?»

Демократична система, як усяка інша добра система, потребує дисципліни. Без дисципліни неможливий ніякий добрий справедливий устрій. Бо коли люди живуть збірним життям, то мусять бути строги закони, які те збіре життя регулювали. Коли нема тих строгих законів, то один чоловік буде шкодити іншому. Саме демократична система вимагає того, щоб один чоловік мав нагляд на інших, на о-круження.

Не є добрим «демократом» той, хто своєю волю використовує у той спосіб, що верещить по нотах, зчиняє бучі, грає голосно на радіо, чи яким

іншим інструменті, та не дає іншим людям спати. Не є добрим демократом той, хто ламає інші суспільні закони, чи то товариські чи організаційні, чи державні і вносить заколот у цілу систему. Такі люди це вороги демократії. Вони підкопують її та спихають її у провалля.

ВОРОГИ ДЕМОКРАТІІ.

Ми є свідками, що нині багато різних струй підшмавляється під «демократію» на те тільки, щоб її нищити. Ці струї закидають усім, що на взір професора Адлера стараться звернути увагу на по-требу дисципліни в суспільно-сти, «диктатуру», а навіть «фашизм». Водночас ці струї кидають серед загальних нищильних кличів надмірної свободи, мовляв: «роби це, що тобі до вподоби».

Щоб вдержати свободу і правдиву демократію, треба з тими злочинними струями зводити беззастановно боротьбу. Інакше вони підточать демократичні основи, висми-кють свободу і волю. А це є — вступ до диктатури! Таке сталося в деяких європейських краях. І таке може статись і в Америці.

ЗЕМЛЯ НАША СТАЄ ПОВІЛЬНОЮ.

Вчені обчислили, що з кожним днем земля наша крутиться навколо своєї осі та навколо сонця все повільніше. Однак швидкість лету нашої землі так дуже повільно зменшується, що треба тисяч років, щоб заперімити частинку секунди зменшення її швидкості. А всеж таки зменшується лет нашої землі, і за мільярди років земля наша зовсім таки перстане кружляти навколо своєї осі. Та буде ще літати, але повільніше, навколо сонця.

А чому зменшується рух нашої землі? Тому, що зменшується постійно і сила сонця. Сонце і притягає і крутить своїм впливом землею навколо себе. Та сонце постійно «вистрілює» з себе в простору вусвіту свою силу як світло й тепло. Тож і саме сонце постійно ослабає. А ще, крім цього, поверхня землі нерівна і земля в своїм кружлянні навколо своєї осі треться об повітря і від цього тертя зменшується постійно сила її руху навколо своєї осі.

От і місяць колись крутився і навколо своєї осі і навколо землі, а тепер облітає раз на 28 день навколо землі і тільки раз обкручується навколо своєї осі. Значить: і сонце, і земля наша, і місяць «старіються» та повільними стають.

УВАГА!—БОСТОН І ОКОЛИЦІ!
ЗАХОДНОМУ ОРГАНІЗАЦІЇ
ДЕРЖАВНОГО ВІДРОДЖЕННЯ
УКРАЇНИ (О.Д.В.У.)
при співучасті Церк. Громади
власного

МАЙОВИЙ БАЛЬ

У СУБОТУ, 13. ТРАВНЯ 1939

(Saturday, May 13, 1939)
У NEW OAKLAND HALL,
Cummins Highway, Mattapan, Mass.
Початок у годині 7.

Чистий дохід з балу призначений на поміч нещасним капітанам Карпатської України. Для того маємо честь просити на цю забаву всіх ширших українців. Рівнож просимо всіх позримісцевих українців. За добру забаву ручить — Комітет.

РОЧЕСТЕР, Н. Й.

КОМІТЕТ
ГАЛІ ПАРОХІАЛЬНОЇ
— власного —

БАЛЬ

В СУБОТУ, 13. ТРАВНЯ 1939.

В ГАЛІ, 303 HUDSON AVE.
На котрий всіх запрошує.
Добірна музика й добра за-
бава.
Ручить — Комітет Галі.

ДЕНЬ МАТЕРІ

НЕ ЗНАЄТЕ, ЯКИЙ ДАРУНОК ЛЮБОВІ ДАТИ СВОЇЙ МАТЕРІ?

ЧОМУ НЕ ДАТИ ЯКУСЬ ЦІКАВУ КНИЖКУ?

ЧИ МОЖЕ БУТИ ЯКИЙСЬ ДАРУНОК БІЛЬШЕ ТРИВАЛОЮ ПАМ'ЯТКОЮ ВАШОЇ ЛЮБОВІ ДО МАТЕРІ, ЯК ГАРНА, ЗВОРУШАЮЧА КНИЖКА?

Не знаєте, яку книжку вибрати на дарунок для матері? Ось вам до вибору список книжок, які спеціально про-мовляють до українських матерей:

ОЛЬГА КОБИЛЯНСЬКА: ЗА ЧОЛОВІКА ІМЕНЕМ АВТОРА КРИЄТЬСЯ ЖІНКА (Марія Морозівна), до того велика письменниця, яка знала наскрізь жіночу душу й писала про жіночу дуже зворушливо. П'ять оповідань представляють цілу галерею цікавих жіночих по-статей у цікавих життєвих ситуаціях \$1.25

ОЛЬГА КОБИЛЯНСЬКА: В НЕДІЛЬНО РАНО ЗІПЛА КОПАЛА. Теж жінка-письменниця, що спеціально займається долею жінок, але вже більше сучасних з нами. В цю трагічну історію жіночої любові наше жіноцтво просто зачи-тується .75

ОЛЬГА КОБИЛЯНСЬКА: ЦАРІВНА. Славна українська письменниця малює жінку, що стремить до вищого, кращого життя 2.00

ЛУІС ВОЛЕС: БЕН ГУР. Ця історична повість з перших віків хри-стіанства, котру американські діти читають у шко-лах часто обов'язково, появилася теж у перекладі на українську мову й тішиться серед наших людей великою популярністю .80

ВЕЛИМИР ДЕЖЕЛІЧ: СОФІЮ ВИБРАВ. Ця повість, переложена з хорватської мови, малює життя в 9. віці по Христі, коли славянська шовина починала ширити християнство 1.00

АНДРІЙ ЧАРКОВСЬКИЙ: ЗА СЕСТРОЮ. Багато людей уже читало цю цікаву повість з козацьких, але ще є люди, які її не читали. Як прочитають, певно не пожалують .35

Замовляючи книжку з цього списку, зазначіть, кому хочете з неї зробити дарунок, а книгарня гарно і відповідно до казів її опакує й вишле на подану вами адресу з зазначенням, від кого вона приходить як дарунок: Замовлення шліть до:

“СВОБОДА”

P. O. Box 346 Jersey City, N. J.
Книгарня має теж великий вибір прегарно опрацьованих молитовників, які добре надаються на дарунок у День Матері.

ДРУГА ОБЛОГА ЛЬВОВА ГЕТЬМАНОМ БОГДАНОМ ХМЕЛЬНИЦЬКИМ

На основі переяславської угоди Україна признала над собою владу московського царя, однак Україна мала повну автономію, мала навіть право входити у взаємини з по-сторонніми державами. Ні-які московські уряди не мали на Україні ніякої влади. Цар мав лише приймати до відомо-го вибору гетьмана. Хмельницький пішов на таку угоду з Москвою, щоб вона, коли цього булоб треба, помагала Україні своїм військом проти Польщі. Та Москва угоди не додержала, Хмельницький мусів боротись проти Польщі майже власними силами. А ко-зацтво вже було знеможене довгими війнами.

Поляки злучились із татарами та стали страшно лютувати на Україні, головню на Поділлі, вирівзували в пені село за селом, місто за містом, не щадили навіть немовлят.

Тоді Хмельницький вступив у Галичину, розбив поляків коло Городка, де взяв у полон польського коронного гетьмана Потоцького. Від Городка пішов Хмельницький із 60,000 армією до Львова і обложив його. Це була друга облога Львова. Перша була в році 1648.

Обороняв Львів Христоф Гродзіцький, ген. артилерії. Він приказав полатити перед-міські будинки, щоб козаки не мали де хоронитись. Вал і брами обсадили піхотою. За-борнили дзвонити, годинники перестали вибивати години.

Високий Замок обсадили за-логою під команду інфанта-ція Едварда Гротуса.

З кінцем вересня 1655 р. по-чалася облога. Війська Хмель-ницького переходили верхами горбів, що оточують Львів, львовяни стріляли з гармат, щоб відстрашити неприятеля. Зловили навіть двох козаків, які принесли вістку, що Хмельницький має величезне військо. На стрийський гостин-ці показались козацькі пол-ки. Почалася перестрілка з о-бох боків. Хмельницький при-казав якості висипати шанці зі землі та дерною.

Головним осідком для сво-го табору вибрав Хмельниць-кий Святоюрську Гору, а ба-терії були усташені на Шем-бековій Горі коло Високого Замку, в Єзуїтському Городі та у виниці за городом Босих Кармелітів і на Калічій Горі.

1. жовтня Хмельницький відпочивав. Переводили при-готовні праці для облоги, ішли переговори з містом.

2. жовтня в само полудне козаки поміж передмістя ви-слали сто прапорів Кривчиць-

кий посол до Москви, мирго-родський полковник Григорі Лисницький, Самійло Богданович, Зарудний генеральний військовий суддя, Тома Носач обозний, ханський посол і я-кийсь грек, людина дуже по-воротна, що, як говорили, го-ловно причинився до того, що Хмельницький заключив союз із Москвою. Було там ще багато інших, однак ім казали вийти.

Хмельницький і заявив по-слам, що пішов проти Поль-щі головню тому, що татари підмовляли поляками зруйну-вати Україну і що поляки не перестають ворожо виступати проти козаків, хоч польський король не бажав собі того. Пригадав, що розбив польсь-ке військо під Городком, сказав привести: Потоцького, брацлавського каштеляна, Би-ховського й інших знатніших полонених, забораних під Го-родком. Запросив при цьому і московських вождів, які в союзі з Хмельницьким обя-гали Львів: Ромодановського та Гротуса. Москалі стали об-ражувати польський наряд. Тоді Потоцький замітив, що поляки піддалися під Город-ком не тому, що москалі хо-рообрі, лише через відвагу ко-заків. Колиб заздалегідь була не прийшла козацька піхота, поляки булиб розбили моска-лів. Москалі сердито зірвали-ся, стали ганьбити Потоцько-го і поляків і вийшли серед відволонених насміхившись ко-заків.

Виговський пояснив львів-ським послам, що шведи з ко-ролем Густавом увійшли до Польщі, що вже облягають Краків. Щоправда Хмельниць-кий відчуває християнське ми-лосердя для Львова і не ба-жає проливу крові, чогож мі-сто має стояти при своєму та доводити до проливу крові своїх синів і братів.

Потім Хмельницький запро-сив послів на обід. Передобід-ну молитву відмовив свяще-ник. Підчас обіду вручили по-слам відповідь. По обіді по-сли вернулись до міста.

На другий день (6. жовтня) місто під проводом Гродзіць-кого стали далі радити. По-становили зволікати, не дава-ти рішучої відповіді, ждати щасливішої хвилини. На дру-гий день посли знов вибра-лися до обозу. Насамперед пішли до Виговського і в і-мені міста дали йому хліб, сіль і вино — на знак щирого пр-вітання. Небаром прийшов Хмельницький. Виговський вдарив пистуком об стіл і ска-зав, що місто мусить підда-тися, а доки влискується ко-зацька шабля, вона буде мсти-тися за сваволю і зарозумі-лість польських панів. Куше-вич попросив Хмельницького, щоб дозволив йому відпові-сти кількома словами. Хмель-ницький згодився, лише за-примітив, щоб говорив про важні речі. Він став підлецу-вати Хмельницькому та вкін-ці сказав, що місто не може признати іншого володаря.

Потім уже не говорили про-зачу міста. Козаки заявили послам, що хоч Україна за-ключила союз із Москвою, однак ярма не прийняли і ні-коли не приймуть, а проти по-ляків воювали за ніщо інше, лише за свободу.

Вечором посли вернулись до міста. Ще посли не всти-гли ввійти до міста, як заре-віли гармати з усіх боків. Під ніч пальба притихла, вранці зно-ву озвалися гармати з дово-лених горбів Гродзіцького все ще зволікав, щоб зискати на часі. І хоч обмінювалися листами, козаки висипали

шанці в Єзуїтський городі, від монастиря, Бернардинок і від божниці підкладали міни. Міни не запалилися з причи-ни вогкості.

10. жовтня Гродзіцький ви-слав знову послів до Хмель-ницького, додавши ще консу-ля Івана Убальдіна. Вигов-ський відчитав лист, потім став робити докори, що укра-їнському населенню у Львові діється кривда, тому гетьман постановив узяти його в обо-рону. Хмельницький додав, що він уже є гетьманом Укра-їни, тому нікому не відсту-пить ні титулу ні оборони У-країни. Вкінці заявив, що від-ступить від облоги з огляду на давню приязнь, однак мі-сто мусить дати окуп (тому що мусів заплатити татарам). Та вже не домагався такого великого окупу, як тому сім-літ, підчас першої облоги.

11. жовтня прийшли знову до табору гетьмана Хмель-ницького посли. Серед гуку гармат Хмельницький подав умовини: Всі громади та ви-рськова влада мали зобов'яз-тись під присягою, що не бу-дуть нападів відступароче козацьке військо. Місто за-платить 400,000 золотих оку-пу. Для начальників і інших старшин війська дадуть кар-мазинового сукна поставів 50, пів-гранатового сукна поста-вів 20, тириського сукна, зва-ного пів-гранатовим поставів 10, шовку поставів 5, адамаш-ку 10, львової матерії 10. Для кінної гетьманської служ-би ліпшого сукна, званого фалендиш поставів 1000, гір-шої сорти, званого шибтух 200, кожухів 1,000, чобіт 2,000 пар, олова для піхоти сотна-

БЕЗ ОГЛЯДУ НА ЦІНУ

КРАЩОГО ГОРІВКИ
НЕМА В НІЯКІЙ
ФЛЯШЦІ

В І Д
1823

WILSON DISTILLING CO., INC., NEW YORK, N. Y.

рів 50. Бранців мають негайно випустити на волю. Жидів, як ворогів християн, видати коза-кам. Щоб місто сповнило у-мовини, постановив гетьман частину війська свого оста-вити під Львовом.
(Дальше буде).

ДВА ПРЕЗИДЕНТИ

Анастасіо Сомоса, президент Нікарагуї, підчас візиту в Вашингтоні з президентом Рузвельтом. На переді генерал Вотсон.

ОДАРКА І КАРАСЬ

в українській фільмі „Запорожець за Дунаєм”.
(П. Михайло Швець у ролі Караса, пані Марія Сокіл у ролі Одарки.)

ШІКАГО Й ОКОЛИЦІ!

ЗАПОРОЖЕЦЬ ЗА ДУНАЕМ

УКРАЇНСКА ЗВУКОВА ФІЛЬМА

БУДЕ ВИСВІТЛЮВАТИСЯ ОДИН ТАЖДЕНЬ

ПОЧАВШИ ВІД П'ЯТНИЦІ, МАЯ 12. до 18.

В PRINCESS THEATRE

319 SO. CLARK ST., CHICAGO, ILL.

ЦІНИ ПРИСТУПНІ

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ
В АМЕРИЦІ

НЬО ЙОРК, Н. Я.

Сумна річниця

Майже добігає рік, як на вулиці голландського міста Роттердаму згинув вождь українських націоналістів, полк. Євген Коновалець. Тоді сказати, що полк. Коновалець був лише вождем націоналістів, бо покійний був речником змагань цілого українського народу. Уже від молодих років Євген Коновалець докладно пізнав кожну ділянку народної праці. Він змінив стан до праці для свого народу вже в молоді роки. Він створив і вів Січове Стрілецтво у Великій Україні. Він стояв на чолі т.ч. Черники, Загаєвичів, Андрухів і під базарських Шербаків, що, за словами д-ра Грицака, здобували Київ. Це Коновалець положив підвалини під нашу революційну боротьбу, створив у нас кадри нових борців - героїв, які в останній етап Карпатської України задикували цілий світ. Тому, що наші вороги знали і бачили, який великий вплив мав покійник на українські маси, становили його згадати. Безперечно в особі полк. Коновальця ми втратили дуже багато, але одно найважливіше, ми не втратили, а це ідеї, яку заповнив він у наші серця, бо ідеї це переживає наша суспільність, особливо повоєнне покоління, що без рішучості постоє в ряди визвольної боротьби — аж до перемоги.

Цілий культурний світ клічить годуючи перед маєматом смерті своїх найкращих одиниць, тому й ми, українці, повинні вродисто шанувати сумну річницю смерті бл. п. Євгена Коновальця. Прийдіть громадо всі до Washington Irving High School на академію в честь полк. Коновальця і приведіть наших дітей, щоб і вони вчилися шанувати тих великих борців, які в часі народного гора піднімали цей народ і вказували йому шлях до визволення. Не впоємою в наших дітей лиш наклон до гарного однінн і вигідного життя, але покажіть йому народні святощі і навчимо ту молоді ці святощі шанувати. На це певно заслуговує собі полк. Коновалець як своєго довголітнього працюю, так тою незрівняною жертвою, яку він зложив зі свого життя на жертвеннику волі.

В нашій великій ньюйорській громаді не сміє забракнути українця чи українки, які не прийшли на свято-академію в честь полк. Коновальця. Наша

КНЯЗЬ НА ВИСТАВІ

Наслідник данського престолу, князь Фредерик, під час відвідин на світовій виставі в Нью Йорку найшов багато цікавого між експонатами Генеральної Моторної Компанії. Йому дає пояснення Говард, віце-президент компанії.

УВАГА! ІОНГСТАВН І ОКОЛИЦІ! УВАГА!
З НАГОДИ ДНЯ МАТЕРЕЙ СЕСТРИЦТВО ПРИ УКР. ПРАВ. ГРОМАДІ
відграє представлення
„НАШІ ЖІНКИ“
(нова штука в 3. діях, спеціальна на День Матерей, згід пера о. С. М., з концертом на честь Матерей)

В НЕДІЛЮ, 14. ТРАВНЯ (МАЙ 14, 1939)
В САЛІ ПРИ РОСЕЙ-ЛЕВІСТА.
ПОЧАТОК В 7. ВЕЧ. Вступ 25 ц., діти 10 ц.

У представлення бере участь 20 жінок і 4 музиканти. Виступає жіночий хор. Під час представлення молодіж вручить Матерям квітки.
Приходьте усі, шануйте матерей та налюбуйтеся представленням, піснями і декламаціями.

громада має бути іншим громадам прикладом, як шанувати борців за волю. А полк. Коновалець був тим великим борцем за кожний кланчик нашої землі, за кожний поріг української хати, за кожну українську душу. Тому споминим того лицаря, що над усім любив свій народ і бажав бачити його вільним. В краю на рідній землі народ наш не може святкувати таких свят як академія в честь полк. Коновальця, бо ворог не дозволяє на це. Тому тут в Америці з подвійним піетизмом відсвяткуймо цю сумну річницю гідно і достойно, як пристало на добрих синів і дочок свого народу.

Хай дух його витає над нами в цю першу річницю його смерті. Хай вказує нам, куди йти до тої великої святої мети на шляху, на яким він упав...
Марія Димидчук.

ПІКАГО, ЕЛ. Значний збори збори Бр. св. Стефана, від. 221, відбувся в неділю, 14. травня, в годині 12. згодом, в селі церковній при Оклей і Райс ул. Обов'язком всіх членів і членів є бути присутніми на зборах. — П. Вагнер, секретар, О. Любас, кас.; Т. Шпікула, секр.

ГВАРІСТОН, Н. П. Місячні збори Тов. Просвіта, від. 129, відбулися в суботу, 13. мая, в 8. годині, в домі тов. Івана Галицького, від. 167-17, 20 Ave. Обов'язком всіх членів з'явитися на збори, бо в важній справі до погодження. Невиправивши членів з'явитися на збори, а саме статут. — М. Мризалю, предс.; М. Баран, кас.; М. Дзирський, секр.

БРОНКС, Н. П. Надзвичайний збори Тов. Згода, від. 210, відбулися в неділю, 14. травня, в 2. годині пополуноді, в галі Демократ. Клубу, 2861 Eastern Boulevard. На порядку денного є важні справи до погодження. Будуть роздавати дивіденди. — Теодор Даміа, предс.; Володимир Баконський, кас.; Іван Франко, секр.

НОРТГЕПТОН, ПА. Місячні збори Тов. Укр. Сім'я, від. 44, відбулися в неділю, 14. мая, в 8. годині, в галі на Ньюпорі Ебел, в годині 1:30 пополуноді. Проситися всіх членів прийти і заплатити свої місячні вкладки. Також повідомляється, що вже прийшли чеки для кожного члена як дивіденди, щоб прийшли члени на збори, то можуть собі забрати. — М. Демчук, секр.

НЬОАРК, Н. ДЖ. Місячні збори Тов. Запорозька Січ, від. 371, відбулися в суботу, 13. травня, в годині 8. вечором, в галі укр. прав. церкви, 49 Бікон Стр. Проситися довгочасних членів виплатити заборгованість. На зборах буде роздавати дивіденди, яка надійшла від У. Н. Союзу. Тому кожний член повинен бути на зборах. — О. Пашків, пр.; Л. Горман, кас.; Ю. Баранюк, секр.

ЮТІКА, Н. П. Місячні збори Бр. св. Петра і Павла, від. 58, відбулися 14. мая, в церковній галі, 209 First St., зараз по Св. Божій, котра почнеться 9:30 рано. Проситися всіх місцевих і позаміських членів, щоб прийшли на збори, бо буде роздавати дивіденди. Також повідомляється, що вже прийшли чеки для кожного члена як дивіденди, щоб прийшли члени на збори, то можуть собі забрати. — Гринько Коначен, предс.; Іван Михалюк, кас.; Мартин Роман, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Збори Бр. Сош. св. Духа, від. 237, відбулися в неділю, 14. мая, в 2. годині пополуноді, в У. Н. Домі. Хто з членів членів повинен прийти на збори, бо вже є що найменше два роки членом У. Н. Союзу, то проситися прийти на збори, щоб забрати собі особистий чек як дивіденду від У. Н. Союзу. Чеки через інших членів передавати не будуть, щоб пізнати, не було якого непорозуміння. — Уряд.

СІРАКІОЗ, Н. П. Місячні збори новозбудованого від. „Укр. Тов. Січ“, від. 33, відбулися в неділю, 14. мая, зараз по Службі Божій, в Нар. Домі. Всі члени повинні з'явитися, бо є багато важних справ до погодження. — Іван Пугач, предс.; Іван Лесюк, фін. секр.; А. Кузлик, кас.; Ілля Лушак, рек. секр.

НЬОАРК, Н. ДЖ. Місячні збори Тов. ім. Михайла Грушевського, від. 219, відбулися в суботу, 13. травня, в годині 8. вечір, в галі 675 Савт-19. вул. Проситися всіх членів прийти на означений час, бо є важні справи. — Т. Боднар, предс.; М. Соколовський, кас.; А. Мудровський, секр.

ФРАНКОФОРД, ПА. Місячні збори Тов. ім. Дмитра Вітовського, від. 268, відбулися в суботу, 13. травня, в годині 7:30 вечором, в У. Н. Домі, 2171 Вакелінс ул. Проситися всіх членів прийти на збори, щоб виплатити членів на зборах. Подается до відома, що головний уряд У. Н. Союзу признає членом дивіденду. Будемо на зборах давати чеки. Рішуче напоминаємо довгочасних членів, щоб виплатили свої довги. Хто бажав стати членом У. Н. Союзу або виплатити свої довги, нехай з'явиться на збори. — М. Андриш, пр.; Г. Михалюк, кас.; П. Омелін, секр.

БРУКЛІН, Н. П. Місячні збори Тов. Дністер, від. 310, відбулися в суботу, 13. мая, в годині 8. вечір, в галі 724 Лонард ул. Обов'язком усіх членів прийти на збори, бо є важні справи до погодження. — В. Венгрінович, пр.; С. Пелехатий, кас.; М. Більський, секр.

ТОМАСТОН, КОНН. Місячні збори Тов. Просвіта, від. 421, відбулися в суботу, 13. мая, в годині 8. вечір, в галі 724 Лонард ул. Обов'язком усіх членів прийти на збори, бо є важні справи до погодження і по мітингу буде присутній постійний організатор. — А. Берези, пр.; М. Шпікула, кас.; І. Кіларат, секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. Місячні збори Тов. Зап. Січ, від. 155, відбулися в неділю, 14. мая, в 3. годині пополуноді, в галі У. Н. Дому. Проситися всіх членів, щоб прийшли на збори, бо отримають свою дивіденду на мітинг. Рішуче напоминаємо довгочасних членів, щоб виплатили свої довги, бо нараються на сусідів. Хто хотів би свою дивіденду чи жину записати до У. Н. Союзу, може не зробити на мітинг, що не буде платити за перший місяць вкладки. — Іван Макар, предс.; Василь Дригунчик, кас.; Андрій Яричеський, секр.

СІРАКІОЗ, Н. П. Місячні збори Запорозької Січ, від. 317, відбулися 14. травня по Св. Божій. Проситися всіх членів прийти, а отримають свої чеки на дивіденду. Також довгочасні члени мають хоч по часті покрити свої заборгованості, бо віддає не може більше виплатити на інших вкладах. — П. Бойко, предс.; М. Дідик, секр.; Р. Пристай, секр.

ЦІТСБЕРГ, ПА. Місячні збори Тов. Рогатинська, від. 396, відбулися в неділю, 14. мая, в годині 2. пополуноді, в домі від. 214 Тусин ул. На зборах має вибратися комітет до ліквідації в честь 25-літнього існування нашого товариства. Отож проситися всіх членів і членів прийти на мітинг. — Уряд.

РОЧЕСТЕР, Н. П. Місячні збори Сестр. Родж. Пресв. Богородиці, від. 38, відбулися в неділю, 14. мая, в галі парохіальній. Початок в годині 12. Уряд визнає членів, щоб прийшли на означений час, бо маємо важні справи до вирішення. На цих зборах отримають чеки дивіденди, які ми отримали від У. Н. Союзу. Кожна членка має прийти на збори і свій чек взяти. Припоминається тим сестрам, котрі довгують, щоб виплатили свої вкладки, бо ми виплаємо зіб своїм каси і нашу касу терять на тім. Без не даємо прикладати піврічні рахунки і ваші довги будуть висити на піврічних мітингу. — Марія Гайсак, пр.; Анастасія Гріцак, кас.; Марія Ходак, секр.

**ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО
В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО
НАРОДНОГО СОЮЗУ.**

УВАГА! ІОНГСТАВН І ОКОЛИЦІ! УВАГА!
ЗАХОДОМ ТОВАРИСТВА „ПЕРЕМІШЛЬ“,
від. 141. Укр. Народ. Помочі в Нью Йорку
в неділю, 14. ТРАВНЯ (МАЙ 14, 1939)
В САЛІ УКР. ПРАВОСЛАВНОЇ ГРОМАДИ,
384 1st 14. вулиця в Нью Йорку

ВЕЛИЧАВЕ СВЯТО

З НАГОДИ 25-ЛІТНЬОЇ РІЧНИЦІ ЗАСНОВАННЯ
УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ ПОМОЧІ,
організації-матері нашого відділу.

ПРОГРАМА СВЯТА:
Зараз по Службі Божій Панахида за бл. пам. бувших членів товариства. БЕНКЕТ у годині 1. пополуноді. КОНЦЕРТ у год. 4. БІЛЬ УГОД! 6. На бенкет, концерти і біль ticket коштує \$1.50, а на концерти і біль 40 ц.

Концерт. Хор під проводом п. проф. Василя Рикшинського. Скрипкове солю маляр. 10-літній хлопчик Іван Рубльський. Українські Народні Танці з укр. стилу п. Івана Заблоского. Бесіди будуть з Української Народ. Помочі і місцеві.
За числену участь дякує збори — КОМІТЕТ.

РАДІОВІ ПРОГРАМИ

**УВАГА НЬО ЙОРК
І ОКОЛИЦІ!**

Нова українська радіопрограма
„ГОЛОС УКРАЇНИ“

Старт W.A.R.D. 1400 Kilocycles.
ВНЕДІЛЮ, 6:30—7. вечір. П'ЯТ-
НИЦЯ, 6:15—7. вечір. Програма:
пісеньки, музика, спів, оголошення,
радіо-театр і ін.
Адрес: Radio Station W.A.R.D.,
427 Fulton St., Brooklyn, N. Y. Tel.
Triangle 5-3300.

Radio Program „Voice of Ukraine“,
144 East 7th St., New York, N. Y.
Tel: Orchard 7-9873.

ФІЛАДЕЛЬФІЯ, ПА. Місячні збори Тов. ім. Дм. Вітовського, від. 375, відбулися в неділю, 14. травня, в год. 12:30 пополуноді, в домі У. Н. Горюжан, 847 Н. Френклін ул. Проситися всіх членів з'явитися на збори, бо маємо важні справи до вирішення. Також довгочасні члени мають хоч по часті покрити свої заборгованості, бо віддає не може більше виплатити на інших вкладах. — П. Бойко, предс.; М. Дідик, секр.; Р. Пристай, секр.

ЦИБУЛЯ ЛІКОМ НА НЕЖИТ.

Старинні народи завжди цибулю дуже цінили. Знаємо, що цибулю ласували і старинні єгиптяни, і жиди, і греки, і римляни. Цибулю й охоронялися проти пошестей. І саме тепер учні переконалися, що цибуля справді має такі складові хемікалії, що вбивають бактерії. Тому цибуля добра й для поборювання нежиту.

ВІКНА З ЦУКРУ.

Нераз ви вже бачили, як герой або проступник на фільмі крізь вікно скаче. Шибви у вікні розлітаються на дрібязки... Та не треба ахати на такий вид. Такі шибви у вікнах, які бачимо на фільмах, що крізь них хтось пролохмощується, — не скляні. З тонесеньких пластинок цукру їх виробляють...

ФАРМИ НА ПРОДАЖ.

77-акрова курча фарма, 3,200 курей, корови, новий трактор і вся інша машинерія, ліс, річка, нові курники, дім на 12 кімнат. Ціна \$9,000. Пишіть по листу ріжних фарм до:

**MICHAEL GELLNER,
RINGOES, N. J.**

ДАРОМ вишлемо МАПУ-РОЗКЛАД Світової Вистави (World's Fair). Всі улази, будинки, павільони. Не посилайте грошей, лиш 3 цити, на пересилку. Адресуйте:

**SURMA,
325 E. 14th St., NEW YORK, N. Y.**

ДО ХОРИХ

Багато жінок і чоловіків, що терплять злигодні тяжкої недуги шлунока, серця, нирок, лямбери, ніг, параличі й багатьох інших небезпечних недуг, є вилікувані. Без рішучості, що нас болить і як довго, зверніться до нас ми, а знайдете повну раду в українській мові. Можна також писати до:

ХІРОПРАКТИЧНЕ БЮРО
192—2nd Ave. (пр. 12 вул.) New York.
Години: від 10. рано до 8. веч.
В неділю: від 10. рано до 1. поп.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР,
ХІРУРГ І АКУШЕР
321 E. 18th STREET,
between 1st and 2nd Avenues,
NEW YORK, N. Y.
Tel. GRAMERCY 5-2410.

Урядові години: рано від 10 до 12. Вечір від 6 до 8, а в неділю рано від 10 до 12.

МИРОН ЛИТВИН
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Без рішучості, як далеко позв. Ньюарку. Вразі потреби телефонуйте до нас. Обслуга широкі. — Office:
383 MORRIS AVENUE,
cor. Springfield Ave.
NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-5347

ІВАН БУНЬКО
Новий Український Удербейкер
заряджує погребам по ціні так швидко, як \$150. Обслуга найкраща.

JOHN BUNCO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 6th St., NEW YORK CITY.
Dignified funerals at low as \$150
Telephone: Gramercy 7-7661

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНІМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ
В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ

129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: Orchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 PROSPECT AVENUE,
(cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.
Tel. Melrose 5-6577

Мистецтво.

— Уяви собі, що та пара артистів, яка грала на сцені чоловіка і жінку — вони і в дійсності подружені. А як вони цілувалися!

— І знати не можна, що це подружжя... зовсім до мистецьки!

ТАРЗАН І ЗАБОРОНЕНЕ МІСТО.

Станувши на покладі галері і поглянувши довкруги, Тарзан запитав на головах чужинців білі пера. Це був атак не атаків, тільки тобонтанців. Та заки він успів поставити занит, він почув знайомий голос і своє ім'я. Це був голос Тетана. Відразу виявилася приязна розмова. Тетан згодився взяти на другому березі Геркуфа і Гелену.

Та знов доля заграла собі прикрого жарта на наших утісках. Вона то була раз надміру ласкава, а другий раз у немилосерний спосіб зсилала удари. І тепер, коли здавалося, що все йде якнайкраще, нове нещастя спало на Тарзана і на його приятелів: ось на середині озера вони побачили кілька галер. Це були атарські галери, які пустилися за тобонтанською.

Магга і Грегори, утікнувши з міста Тобос, блукали по горах і долинах, по дебрах і лісах у надії відшукати Тарзана. Вони заблукали у велику печеру в надії захопитися тут на деякий час і відпочити. Вони самі не знали, кого більше боялися: диких звірів, чи людей. Та заки вони сіли відпочити, Грегори заважав: „Перешукаймо цю печеру“.

Вони почали обережно обходити печеру. Вона робила на них погане, непривітливое враження. Магга аж страстася від якогось дивного почуття. Вона заговорила: „Та печера повна дивних вражень. Здається, нічого не видно, та я інстинктивно відчуваю, що тут хтось є; він за нами тільки слідує“. Грегори старався її заспокоїти та потішити.